

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-293

23.3.2021

KLP Skadeforsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Naturskade – erstatning for relokalisering – naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

Sikrede opplevde naturskade i 2015 og 2017. I januar 2018 ble det inntatt en ny bestemmelse i naturskadeforsikringsloven om erstatning for relokalisering etter naturskade. Sikrede opplevde nok en vanninntrenging i februar 2018, og selskapet gjorde opp skaden etter gjeldende forsikringsavtale på bygning. Sikrede klaget til Klagenemnda for naturskader som avgjorde at skaden fra februar 2018 ikke var en naturskade. Sikrede anførte at han hadde krav på erstatning for relokalisering, og at den nye loven måtte ha tilbakevirkende kraft og brukes på naturskadene fra 2015 og 2017. Selskapet avviste ansvar og anførte at loven ikke kunne gis tilbakevirkende kraft. Skadehendelsen fra 2018 var ikke å anse som en naturskade og ga ikke grunnlag for erstatning for relokalisering, og det forelå ikke dokumentasjon på at kommunen ikke ville gi tillatelse til å reparere boligen på grunn av fare for ny naturskade. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde krav på erstatning for relokalisering.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav på erstatning for relokalisering etter naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd:

Er et brannforsikret bolighus eller fritidshus skadet i en naturulykke, og det ikke gir tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal forsikringsselskapet erstatte tomtens omsetningsverdi før skaden oppad begrenset til fem dekar. Det skadede huset og eventuelle forsikrede uthus skal dessuten erstattes som om de var totalskadet. Er grunnen under et brannforsikret bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av en naturulykke, gjelder første og annet punktum tilsvarende selv om huset ikke er skadet. Forsikringsselskapet har ikke klagerett over avslag på søknad om tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging.

Sikrede hadde vanninntrenging i boligen 11.2.18. Boligen hadde tidligere vært utsatt for vanninntrenging flere ganger etter at sikrede overtok den i 2012, herunder i 2015 og 2017. Partene er enige om at disse skadesakene var naturskader.

Sikrede anførte at også skaden i 2018 måtte anses som en naturskade, men fikk ikke medhold av Klagenemnda for naturskadesaker i vedtak av 7.10.20. Selskapet gjorde deretter opp skaden under bygningsforsikringen. Skadene var begrenset.

Kommunen tilskrev sikrede 10.9.20 og opplyste bl.a. følgende:

Svar på spørsmål om endring av kotehøyde/gitt tillatelse for tilbygg til enebolig på gnr. X, bnr. Y.

Vi viser til ditt spørsmål i epost mottatt 3.07.2020 om hvorvidt du kan få endret "gitt tillatelsen til tilbygg til enebolig", til "tilbygg også med kjeller". Kjelleren opplyser du evt. vil få en kotehøyde på 2,6 meter over havet.

Du har tidligere fått ansvarlig foretak til å søke om tilbygget. Vi ville da innledningsvis ikke godkjenne tilbygget med topp gulv, først 4.8 deretter, 5.2 meter over havet før det forelå tilfredsstillende faglig vurdering underlagt ansvarsrett. Vi innhentet uttalelse fra NVE ved senioringeniør P, epost datert 14.06.2018 (vedlagt). Bygg L AS gjorde også en vurdering av flomfaren der sikkerhet mot flom vurderts tilfredsstillende

gitt at gulv ble forhøyet til 5.2 meter over havet. Hvoretter vi godkjente tilbygget med en gulvhøyde 5.2 meter over havet.

NVE sa da at en 100 års-flom ville ha kotehøyden lik 3.2 meter. NVE konkluderte videre *"Med grunnlag i observasjoner fra flommen i desember 2015 og grove overslagsberegninger, kan vi konkludere med at bygging av verdier over kote 5.2 gir en tilstrekkelig sikkerhet mot en 200-årsflom der det også er tatt hensyn til forventet klimaendringer.*

I etterkant av dette, 2019/2020, har N gjort et arbeide for kommune ved å mer nøyaktig modulerer en 200-årsflom. Nøyaktige data fra dette (vedlagt) viser at kotehøyden over 3.5 meter *kan* gi tilstrekkelig sikkerhet i klasse F2. Med mindre søker får utarbeidet en ny fagrapport som også tilbakeviser søkers tidligere vurderinger og viser at kjeller kan bygges med tilstrekkelig sikkerhet (F2) kan vi ikke godkjenne en slik fremtidig søknad.

Vi vil med bakgrunn i innsendt dokumentasjon ikke kunne innvilge en slik endring av tillatelse med underbygning av kjeller som du spør om.

Vi understreker at NVE er en fagmyndighet, som alt har konkludert med at 100-års-flom vil være på 3.2 meter over havet på denne tomta. Vi gjentar at N har modulert en 200-års-flom til 3.5 meter over havet i området rundt tomta.

Etter at Klagenemnda for Naturskader hadde konkludert med at skaden fra februar 2018 ikke var en naturskade, kontaktet sikrede Finansklagenemnda og klaget på selskapet avslag på erstatning for relokalisering.

Kommunen avviser i brev til sikrede 27.1.20 at bruk av opprinnelig soverom og oppholdsrom kan gjenopptas.

Sikrede krever ytterligere erstatning og anfører at han har krav på relokalisering, jf. naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

Både hendelsen i 2015 og 2017 var naturskader. Sett bort fra 2018-saken og basert på de andre hendelsene i 2017 og 2015, og at gjentakelsesfaren er vurdert som svært stor, vil relokalisering være i tråd med lovens overordnede hensikt å sikre samfunnsverdier på lang sikt. Det er bare negativ tilbakevirkning hvor det eventuelt kan komme på tale å anse som grunnlovsstridig, jf. Grl. § 97, tilbakevirkning til gunst går klar. På det privatrettslige område vil imidlertid endring til gunst for den ene ofte være til ugunst for den andre. Men sikrede ser ikke at det blir tilfelle her, ved relokalisering og sikring vil forsikringsselskapet/Norsk Naturskadepool slippe å svare økonomisk på gjentatte fremtidige skadesaker på utsatte steder.

Det er lite hensiktsmessig å "vente" på en ny flom før man kan få erstatning i form av relokalisering. Det bør gjøres noe skikkelig og preventivt én gang, som vil være kostnadseffektivt og forutsigbart over lang tid, noe også Finans Norge påpekte i forarbeidet. Sterke reelle hensyn tilsier at endringer bør gjelde for de skadene man opplevde i 2017/2018 da det er så nær sammenheng mellom disse, spesielt også sett i lys av at klimaet som kjent blir våtere og villere fremover i tid.

Det er riktig at det ikke er innhentet formell nektelse fra kommunen i form av søknad som er blitt avslått. Dette har en betydelig kostnad og opptar unødige ressurser hos kommunen. Forarbeidene til naturskadeforsikringsloven § 1 tredje avsnitt åpner etter sikredes syn opp for at en slik nektelse fra kommunen må kunne ettersendes ved behov. Ordlyden i forarbeidene, i sammenheng med faguttalelse fra NVE fra 2018, må anses mer enn godt nok i denne sammenheng.

Sikrede har areal i kjelleren som opprinnelig var godkjent som soverom og oppholdsrom, og kommunen har nå nektet sikrede å gjenoppta denne opprinnelige bruken av rommene.

Dersom Finansklagenemnda ikke finner at det er grunnlag for erstatning for relokalisering, anfører sikrede at selskapets krav om innskrenkninger som lagring i høyden og unngå organisk materialbruk i boligen er urimelig med tanke på avkortning, jf. fal. § 4-10.

Ved tilsending av nye forsikringsdokumenter i oktober 2019 oppdaget sikrede nærmest tilfeldig og ble gjort kjent med vilkårene i naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd. I nærmere to år var relokaliseringsvilkårene til selskapet ikke i samsvar med gjeldende lov. På bakgrunn av dette anfører sikrede at det er rimelig å kreve at det skal beregnes forsinkelsesrente fra skadedato, ettersom selskapet bevisst ikke opplyste om nye vilkår, noe sikrede ikke kan klandres for.

Selskapet avviser ytterligere ansvar og anfører at det har gjort opp saken i tråd med gjeldende forsikringsavtale og lovbestemmelser.

Naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd ble iverksatt med virkning fra 1.1.18, og for naturulykker inntruffet etter denne datoen. Derfor vil det være vanninntrengingen i kjeller 11.2.18 som skal vurderes under den nye bestemmelsen. Ved bruk av relokaliseringsbestemmelsen vil tidligere naturskader på eiendommen kunne være grunnlag for at bestemmelsen skal benyttes.

Selskapet anfører at vilkårene i bestemmelsen uansett ikke er oppfylt. Lovens hensikt er ikke erstatning av tomt ved mindre skader, der det ikke er nødvendig å byggemelde tiltaket. Reparasjon eller gjenoppføring kan da nektes på skadestedet når det er fare for ny naturskade. Generelt vanskelige grunnforhold under eller rundt huset gir ikke rett på erstatning.

Det er offentlig myndighet, primært kommunen, som kan nekte reparasjon eller gjenoppbygging, og dette skal være begrunnet. Nektelsen kan også være begrunnet i en arealplan eller ny kunnskap om at området er risikoutsatt. I begge tilfeller kan skadelidte kreve relokalisering dekket under forsikringen. Vedtak om forbud mot gjenoppføring eller reparasjon kan ikke være begrunnet i generelt vanskelige grunnforhold. Det er sentralt at det er kommunen som konkret kan nekte reparasjon – dette er ikke selskapets oppgave.

Sikredes skadehendelse fra februar 2018 er ikke en naturskade. At det har vært tidligere flomskader er ikke tilstrekkelig for å bruke relokaliseringsbestemmelsen.

Uttalelsen fra NVE er knyttet opp til en byggesak på eiendommen fra 2018 og har sammenheng med søknad om nybygg/påbygg på eiendommen. NVE viser til flomskaden etter Synne i 2015 i vurderingen av byggesøknaden, denne skaden var før 1.1.18, og kan ikke brukes analogt ift. relokalisering.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for utgifter til relokalisering.

Klagenemnda for naturskader har vurdert at skaden fra februar 2018 ikke var en naturskade. Finansklagenemnda har ikke myndighet til å vurdere eller overprøve dette spørsmålet, og legger denne konklusjonen til grunn.

Sikrede krever erstatning for relokalisering etter naturskadeforsikringsloven. Denne bestemmelsen trådte i kraft fra januar 2018. Den kan derfor bare være aktuell i forhold til vannskaden i februar 2018, og ikke tidligere vannskader. Siden denne ikke er klassifisert som naturskade, kommer relokaliseringsbestemmelsen ikke til anvendelse.

Sikrede anfører videre at selskapets krav om innskrenkninger som lagring i høyden og materialbruk er urimelig med tanke på avkortning, jf. fal. § 4-10. Nemnda forstår saken slik at selskapet har informert sikrede om den generelle tapsbegrensningsplikten i § 4-10, men ikke foretatt noen

avkortning etter denne bestemmelsen. Det foreligger da ikke noen avgjørelse fra selskapet som nemnda kan ta stilling til.

Sikrede krever forsinkelsesrente fra skadedato. Det følger av forsikringsavtaleloven § 8-4 første ledd at sikrede har krav på forsinkelsesrente fra to måneder etter at skaden ble meldt frem til erstatning blir utbetalt. Det er ikke fremlagt dokumentasjon på forhold som tilsier at sikrede har krav på forsinkelsesrenter fra et tidligere tidspunkt enn det som fremgår av loven.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).